

Hänt i klubben

Nyhetsbrev för Stockholm City Rotaryklubb

Året 2024

Redaktör: Margareta Redlund Laninge
Layout: Stefan Nilszén

2024

Så var alla
föredrag i

2024

klubben

under år

2024

2024

2024

2024

Så var året 2024 i vår klubb

Året 2024 har varit fyllt av spännande och intressanta föredrag. Solvatten, AI, skolkris, rymdforskning, klimat, ekonomi är bara några exempel. Under våren var Jan Nilsson och Björn Johansson programmakare, under hösten Annika Halldin, Anne-Marie Pålsson och Elsebeth Welander-Berggren. De har genom sina nätverk och kreativt tänkande lyckats locka kvalificerade föreläsare till våra tisdagsmöten.

Stefan Nilszén och undertecknad har gjort en sammanställning av årets föredrag, som här presenteras med bild och korta referat, allt avrundat med bilder från luciafirandet i december. Av sammanställningen framgår hur mycket lärdom och kunskap Rotary ger förutom att genomföra olika hjälpprojekt. Se sammanställningen som en inspirationskälla, ett "kom ihåg" och en aha-upplevelse.

Vid årsmötet i november röstade klubben för att under en testperiod ha ett gemensamt, rullande programschema med Rotaryklubbarna Vasaborgen och Västra. Om konceptet blir framgångsrikt får vi ytterligare en bredd på föredragen, sett till ämnen, fler lyssnare och förhoppningsvis lockas nya medlemmar till Rotary.

2024

Margareta Redlund Laninge

16 jan

Staffan
Larsson om en
klimatsmart
klubb

Klimat, miljö och UF – ämnen på första vårmötet

Det var god uppslutning på klubbens första vårmöte. Ute var det minus 13 grader och snö, inne i Odd Fellowhuset varmt, skönt och trevliga föredrag. President Kamilla Ferry inledde mötet och hälsade alla välkomna. Hon uttryckte sin oro över medlemmarnas dåliga engagemang i klubarbetet.

Jag uppmanar er att delta i någon av våra kommittéer. Då får vi en aktiv och levande klubb, sa hon.

En kommitté som kanske kan bli verklighet i Stockholm City är en kommitté för klimat och miljö. Staffan Larsson är beredd att vara sammankallande och har redan goda kontakter med Brommaplan RK, som arbetar med frågan. Med i gruppen är även Anders Johansson, tidigare guvernör i distriktet och med i Djurgårdens RK.

– Det behövs konkreta åtgärder och

framför allt information nationellt och globalt eftersom varken politiker eller allmänhet tar miljöhoten på allvar. Tekniken finns, men motivationen brister, sa Staffan Larsson.

En som arbetar mycket aktivt i klubben är Jan Nilsson. Han är drivande i UF-kommittén tillsammans med Kamilla Ferry och Staffan Larsson. UF-kommittén ger stöd åt gymnasieelever på de ekonomiska linjerna i Blackebergs gymnasium. Eleverna har som uppgift att driva ett aktieföretag under höst och vår, göra affärsplaner, organisationsplaner och att sälja sina produkter. UF-kommittén går igenom affärsplanerna och ger förslag till förändringar. De två bästa affärsplanerna i varje klass får diplom av Stockholm City.

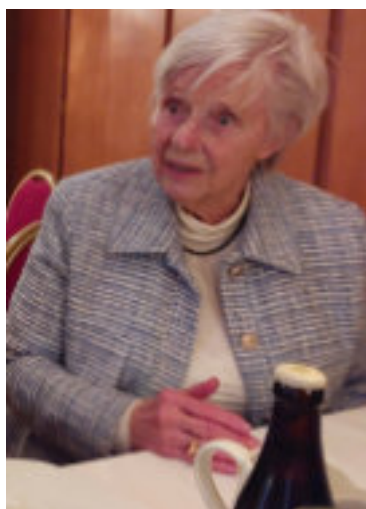
Kaj Fölster: "De hemliga breven" avslöjar Jan Myrdal

Inget av det Jan Myrdal har skrivit i sin bok Barnbok om förhållandet till sina föräldrar, Alva och Gunnar Myrdal, är sant. Jan beskrev Alva som en känslokall mor som inte kunde uppfostra sina barn och Gunnar som en självupptagen karriärist.

Jans syster, Kaj Fölster, svensktysk politiker, och Jans son Janken gav tillsammans ut en bok som avslöjar

den bristande sanningshalten i Jans beskrivning. Boken heter De hemliga breven och är ett urval av brev som utväxlats mellan Alva, Gunnar och Jan. Breven ger en helt annan bild av paret Myrdal än vad Jan förmedlade.

Kaj Fölster besökte Stockholm City och berättade om boken och kallade det Jan skrivit i sina böcker om Alva och Gunnar för "onda sagor".

De hemliga breven är ett urval av brev mellan Jan, Alva och Gunnar Myrdal sammanställd av Kaj Fölster.

Ladda TV:ns fjärrkontroll med solceller

Användningsområdena för självladdande produkter med solceller har utvecklats markant speciellt på konsumentsidan. Vi är vana att se solceller på tak och som belysning i trädgårdar. Men nya användningsområden är på gång såsom tangentbord, hörlurar, fjärrkontroller, skyltar, brandvarnare med mera.

Vid ett januarimöte gav Peder Berentsen, Berentsen Future, en spännande skildring över möjligheten att använda solceller i en rad helt nya produktområden. Solceller kanske är ett missvisande namn, det handlar egentligen om ljusceller. Det behövs ingen sol för att ladda batterier, det räcker med det ljus som finns inomhus.

Fjärrkontroller är en stor produkt. Med 4 miljarder TV-apparater världen över kan oändligt många batterier spa-

ras genom att byta de batteridrivna fjärrkontrollerna till solcellsdrivna. Ett världsledande företag för tillverkning av solceller för konsumentprodukter är svenska Exeger. Företaget har en fabrik vid KTH i Stockholm med en kapacitet på 250 000 m² solcellsytta per år och nu byggs en i Kista med en kapacitet på 2,5 miljoner m². Produktnamnet för företagets solceller är Powerfoyle och solcellerna kan göras i olika mönster och utförande för att integreras i produkten.

Peder Berentsen nämnde flera applikationer där produktens knappar utgörs av solceller till exempel för läsplattor och sensorer. Mobiltelefoner är inte lämpade att drivas med solceller eftersom mobilerna kräver för mycket energi.

Par Bricole och Bellman

Par Bricole är ett riktigt gammalt ordenssällskap som bildades redan 1779.

Ordern har sina möten i den egna fastigheten på Urvädersgränd. och dess föregångare var det s k Fyllesällskapet. Bellman var mycket engagerad vid bildandet av Par Bricole och mycket av dess verksamhet bygger på hans kunskaper från andra ordenssällskap han var medlem i.

Staffan Larsson och Mats Bergqvist gjorde en mycket trevlig framställning på ett tisdagsmöte där Mats sjöng några av Bellmans epistlar à capella varvat med Staffans berättelse om Par Bricole och Bellman. Namnet Par

Bricole betyder ”av en tillfällighet” och sällskapets deviser är bl a vänskap, förtroende, måttlighet och munterhet. Viktigt för orden är att bevara det svenska kulturarvet.

Bellman fick en mycket god utbildning av privatlärare och pratade sex språk. Han skrev runt 3 000 skrifter, ett otal psalmer och epistlar. Att handskas med pengar var inte hans styrka. Ett av hans många jobb var som ämbetsman på Riksbanken men fick sluta när det visade sig att han hade svårt att se skillnaden på bankens pengar och de egna.

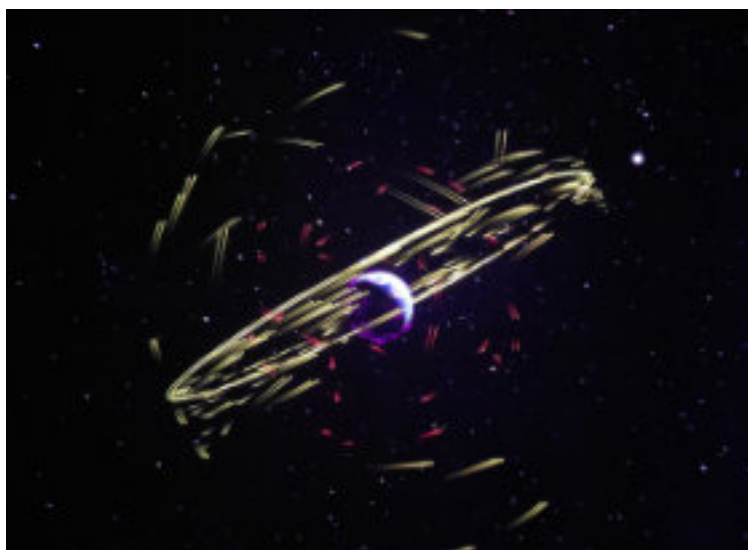

Rymdäventyr och Monets konst i spännande kontrast

Det var kontrasternas kontrast på senaste klubbaftonen. Agneta Söderlund och Christian Juul hade inbjudit till Sjöhistoriska museet för att titta på digital konst av Monet. Sedan följde besök på närliggande Tekniska museet och ett rymdäventyr. Båda upplevelserna var fantastiska. Vi fick sitta i Monets trädgårdar, se hans konst med digital teknik och fick höra om hans liv från barndomen fram till hans död. Rymdäventyret var lika fascinerande.

En rymdfarkost tog oss på hisnande upplevelser genom rymden till månen, fortsatte till mars, vintergatan och slutligen till den punkt där vårt solsystem slutar och ett nytt tar vid. Vi såg satelliter snurra runt jorden och besökte rymdstationen ISS.

Allt skedde i realtid och baserat på verkliga data. En mänsklig rymdpilot berättade vad vi såg, vilket gjorde föreställningen extra intressant och greppbar.

Helgon och maktspelare – Dag Hammarskjöld

Dag Hammarskjöld översatte fransk poesi, skrev andlig dagbok, var intellektuell och blev rubrikernas man över hela världen när han utsågs till generalsekreterare för FN.

Trots kändisskapet visste få vem han var. Han ville inte bjuda på sig själv och hade en intimitetsbarriär som ingen fick överträda. Men han var en skicklig diplomat, slipad förhandlare och kunnig i internationell storpolitik och kanske den bästa generalsekreterare FN haft.

Diplomat Staffan Carlsson, som skrivit en bok om Dag Hammarskjöld, be-

rättade mycket initierat på ett tisdagsmöte om denne man, som inledde sin diplomatiska karriär på UD och de sista åren var statsråd i Tage Erlanders socialdemokratiska regering innan han blev generalsekreterare för FN.

Boken heter ”Helgon och maktspelare. Dag Hammarskjöld som politiker”. På frågan vad han tycker om filmen Dag Hammarskjöld spelad av Mikael Persbrandt svarade Staffan Carlsson:

– Filmen är välgjord, men inte tillförlitlig. Se filmen, men vill ni veta vem Hammarskjöld var, så läs min bok.

19 Mars

Lyssna till David Wadström som berättar om en uppfinning som renar vatten med hjälp av solenergi.

"Solvatten"

Solvatten – Solens UV-strålar renar vatten

Det var ett stort ögonblick för David Wadström och hans hustru Petra Wadström, när de träffade Barack Obama vid hans besök i Sverige för ett par år sedan. Tillsammans med andra företag var paret utvalt att berätta om sin verksamhet med Solvatten och Barack Obama lyssnade intresserat.

Idag saknar mellan en och två miljarder människor rent vatten. Det tog paret Wadström fasta på och utvecklade för 15 år sedan Solvatten. Det är en uppfinning som renar vatten med hjälp av solenergi. Det förorenade vatt-

net hålls i en tioliters behållare, exponeras för sol i två timmar eller mer varefter vattnet är fritt från bakterier som orsakar diarré sjukdomar som dysenteri och kolera. Reningen sker utan kemikalier, bara solens UV-strålar.

David Wadström höll ett föredrag för Stockholm City om uppfinningen, som är helsvensk och även behållarna tillverkas i Sverige.

– Vi samarbetar med företag, insamlingsstiftelser och hjälporganisationer som Childfund, Plan och UNHCR, berättade han.

ESRAG – Rotarys egen klimatorganisation

Rotary sätter fokus på sju områden. Klimatet är ett sådant fokusområde och tillkom i juni 2020 av Rotary International och The Rotary Foundation. Inom fokusområdet bildades ESRAG i USA och finns idag i 19 länder och har 1 700 medlemmar. Gunilla Östberg, Djurgårdens RK, besökte Stockholm City, för att berätta mer om denna internationella klimatorganisation, som arbetar inom Rotary och bidrar till minskad klimatbelastning. Hennes besök är ett led i klubbens strävan att fokusera på klimatfrågor.

– ESRAG är en global, aktionsgrupp för miljöfrågor, sa Birgitta Östberg. Det kan gälla klimat, biologisk mång-

fald, naturfrämmande ämnen, cirkulär ekonomi, jordbruk och hållbar livsstil. – Vi vill också inspirera klubbarna och distrikten att engagera sig i miljöfrågor. ESRAG kan till exempel stödja Rotaryklubbarna när de vill ansöka om Global Grants och ger exempel på olika miljöprojekt, sa hon.

ESRAG sprider information och kunskap genom seminarier, tidningsartiklar, konferenser och sociala medier. Medlemmarna i en Rotaryklubb belastar miljön i snitt med 10-15 ton koldioxid per år. Så här finns ett och annat att göra för att klubben ska bli klimatneutral, vilket kan ta fem år.

Sverige duktig på rymdforskning – ESA, European Space Agency

Sverige har djupa kunskaper om rymdforskning och har ett mycket gott anseende.

– Jag känner stolthet över vad Sverige kan och att vi har haft två astronauter uppe i rymden, sa hon vid ett möte i Stockholm City, som handlade om rymdforskning. Charlotte Beskow talar flytande franska vilket är ett krav för att få jobba på ESA som har 22 medlemsländer.

Själv har Charlotta jobbat inom rymdindustrin sedan 1986 bland annat med raketuppskjutning i Sydamerika, där Europa har en uppskjutningsplats. Idag är hon verksam inom ESA,

European Space Agency, som är en statlig organisation för europeisk rymdforskning med säte i Paris och med 2 000 anställda.

Hon berättade om rymdstationen ISS, som är ett samarbetsprojekt mellan öst och väst och styrs gemensamt av USA och Ryssland och där vissa delar är utvecklade av svenska forskare. I början var samarbetet lite knöligt men idag fungerar det bra. Den första modulen på ISS är ryska Zarya och sedan har modul efter modul byggts på. Den stora utmaningen vid varje påbyggnad är ISS svindlande hastighet av 7,6 meter per sekund!

AI förändrar samhället

AI är en spännande, nästan lite skrämmande teknik, som utvecklas i rask takt allteftersom datorerna blir snabbare. Men AI är ingalunda nytt. AI, som är samlingsnamnet för olika sorters maskinteknik, kom på 1940-talet och 1950 utvecklade Alan Turing det s.k. Turingtestet. Det innebär att om en person pratar med en dator utan att inse att det är en dator och tror det är en person, uppfylls kriterierna för AI.

Kalle Wannberg, XnX Data och med i Sollentuna-Tureberg RK, berättade om AI på ett möte i Stockholm City. Han

tror att AI kommer att förändra samhället mycket och att 80 proc av alla jobb kommer att påverkas av tekniken. Det finns mycket som AI är bra på som till exempel e-handel, utbildning, hälso- och sjukvård, navigation och datorsäkerhet. Det AI inte klarar av är att dikta på rim och att behandla helt okända saker. Kalle Wannberg rekommenderade att gå in på www.openai.com. Där kan man hitta information om AI och bli hjälpt av ChatGPT med att skriva, lära, brainstorming med mera.

Statsbesök kräver minutiös planering

Överstelöjtnant Richard Beck-Friis berättade vid ett klubbmöte vad som händer bakom kulisserna vid ett statsbesök. Planering av sådana besök är omfattande och minutiösa och kan kräva upp till tusen personer som svarar för säkerheten. När HM Konungens 50 år på tronen firades krävdes 3 250 soldater.

Rickard Beck-Friis är chef för Kommendantstaben med uppgift att samordna den statscermoniella verksamheten i Sverige. Staben planerar inte

bara statsbesök utan även örlogsbesök, VIP-sammankomster, Nationaldagen, den nyligen genomförda Veterandagen och riksmötets öppnande varje september är bara några exempel. Högvakten ska också planeras och som engagerar 23 olika förband ur försvarsmakten.

– Det är ett jätteroligt jobb, sa Richard Beck-Friis. Det gäller att vara på alerten och flexibel och jag vill betona att vi har ett utmärkt samarbete med polisen.

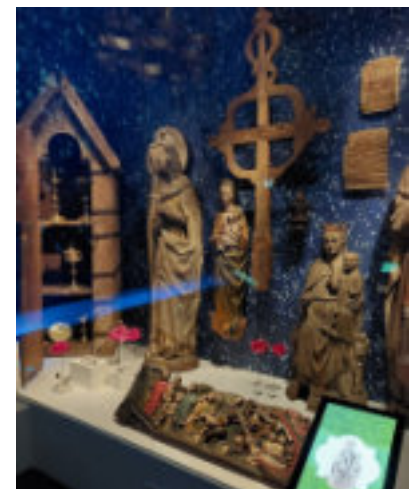
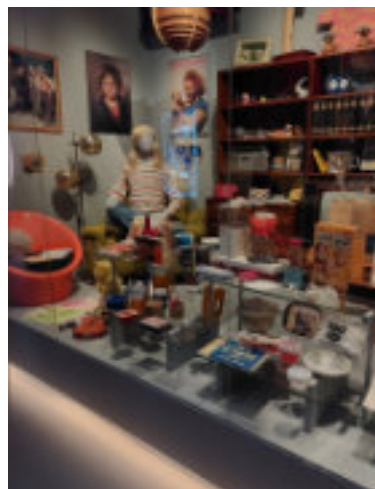
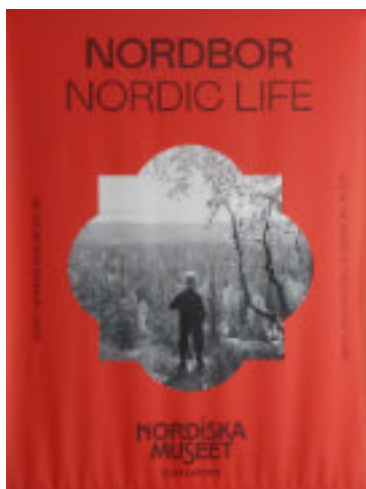
Nordbor på Nordiska Museet

Denna klubbafton besökte vi Nordiska Museet och dess största utställning någonsin. Den heter Nordbor och sträcker sig över 27 rum. Den visar hur människor levde under 500 år, hur deras tillvaro och kulturen förändrades.

Vi fick också höra intressanta berättelser beskrivna av verkliga personer.

T.ex. pojken Gideon som arbetar morgon till kväll i fabriken, barnmorskan Catharina, Anna som blir bestulen på allt och Mathilda som drömmer om att åka till Amerika.

Det var många intressanta montrar som visar hur vi nordbor levde under 500 år.

Skräckfyllt tisdagsmöte

Lite skräckigt var det när journalisten och författaren Lena Lindehag presenterade sin nya deckare Sista morgonen för en tid sedan. Boken bygger på ett riktigt styckmordsfall i tyska Bremen som i Lena Lindehags berättelse är förlagd till Vasaparken i Stockholm. Läsarna får följa psykologen Sara Benedikts resonemang för att komma

fram till en gärningsmannaprofil. Lena Lindehag har gjort omfattande research inför boken hur en styckmordsmördare agerar och utför sitt dåd. Det kommer ut runt 400 deckare varje år så konkurrensen om läsarna är stenhård.

Innan Lena Lindehag hade skrivit en enda rad i boken Sista morgonen gjordes omslaget.

Egoföredrag: Omväxlande karriär i USA

Som ny klubbmedlem höll Wilhelm Osterman ett uppskattat egoföredrag för en tid sedan. Wilhelm är född i Viskafors, tog studenten på Lundsberg för att sedan utbilda sig till marinintendent. Men han sadlade om och for till USA där han studerade ekonomi vid

University of Southern California. Yrkeskarriären var blandad med i köp av båtar, byggande av villor, banking och slutligen egen företagare med ett företag som servade swimmingpool. Efter nära 50 år i USA är han nu åter i Sverige.

Staffan Elmgren tar över efter Kamilla Ferry

En solig junidag lämnade Kamilla Ferry uppdraget som president och gav presidentkedjan till incoming president Staffan Elmgren. Som alltid vid ett presidentskifte är det lite högtidligt.

Kamilla avtackades med orden att hon gjort fina insatser för vår Ukraina-konsert och sitt engagemang i UF-kommittén. Staffan hälsades välkommen. Hans ambition är att behålla medlemmarna, helst öka medlemsantalet och siktar på kvalitet i klubbens projekt snarare än många projekt. För att

göra dagen extra festlig sjöng Mats Bergqvist à capella med sin vackra barytonröst.

Presidentskiftet sker officiellt 30 juni och Kamillas sista uppdrag var att hälsa vår nya medlem Bengt Lindstrand välkommen som ny medlem. Han är gynekolog, var tidigare Rotarian men slutade i samband med pensioneringen. Men efter att ha besökt Stockholm City vid ett flertal tillfällen ville han gärna bli medlem i vår klubb där han trivs och känner sig välkommen.

Kulturtant, nobelattaché och miljöentusiast

Det var högt tempo när Britt Marie Bertilsson, Christina Tillfors och Staffan Larsson höll var sitt miniegoföredrag på höstens första klubbmöte. På 10 minuter skulle var och en berätta om sina liv.

Britt Marie Bertilsson beskrev sig själv som en kulturtant med stort intresse för opera, konserter och franska filmer. I grunden är hon kemist som siktade på att bli forskare men hamnade som utlandschef på IVA. Som pensionär är hon fortfarande aktiv inom yrket genom att vara ordförande för ett stort forskningsprojekt inom Lunds Universitet. Projektet heter STEP och målet är att utveckla plaster, som kan produceras från t ex socker och cellulosa. Plasterna ska också kunna återvinnas på ett hållbart sätt. Hon har också mycket aktivt tagit del i klubbens numera avslutade Kenyaprojekt.

Christina Tillfors blev redan under uppväxttiden intresserad av samhällsfrågor och vad som händer ute i världen. Därför passade uppdragen som rekryteringschef och utbildningschef på UD henne utmärkt. Under UD-tiden var hon även nobelattaché vilket innebar att ta hand om en nobelpristagare under dennes besök i samband med prisutdelningen. Sedan lockade Nobelstiftelsen och hon

blev ansvarig för nobelpristagarnas program. En stor uppgift Christina Tillfors har haft i klubben är att dra igång kulturprojektet Vandra för livet. Projektet pågick under flera år och det blev stora pengar som kunde finansiera olika internationella projekt. Hon reflekterade över vad som är viktigt här i livet: hälsa, fina relationer och att göra gott. Och inte minst: ställa till med kalas.

Tack vare en entusiasmerande lärare började **Staffan Larsson** intressera sig för kemi. Därför utbildade han sig till civilingenjör i kemi vid KTH och blev klar 1970. Första anställningen fick han på Eka AB, som tidigare hette Elektrokemiska aktiebolaget. Sedan blev det bl.a. arbete med teknisk utveckling på AGA innan han bytte bransch helt och hållet och gick över till bryggerinäringen för att jobba med återvinning och förpackningar. Friluftsliv, resor och vänner är viktiga för Staffan Larsson, som också gärna ägnar sig åt historia och samhällsfrågor. Hans stora intresse för miljö och klimat har lett till att han dragit igång en miljö- och klimatkommitté i klubben och samarbetar i dessa frågor med några andra Rotaryklubbar.

Pontus Kra om sommarlägret i Ungern

I Stockholms Citys program för ungdomsverksamhet sponsrade klubben 17-åriga Pontus Kra att delta i ett läger i Ungern vid Balatonsjön. Lägret samlade 16 ungdomar från 12 olika länder och temat var tennis med tennislektioner och matcher varje förmiddag. Arrangör var den lokala Rotaryklubben Budapest-Sasad och syftet var att låta ungdomar från olika nationer lära känna varandra och sprida kunskap om Rotary.

– Det var en mycket givande vecka.

Det var enkelt att kommunicera med övriga ungdomar. Vi var i samma ålder, hade sett samma filmer och läst samma böcker och alla kunde engelska, berättade Pontus Kra, när han besökte klubben tillsammans med sin pappa Joseph Kra.

– Jag fick fin kontakt med med en fransman och en polack och vi kommunicerar fortfarande med varandra.

Pontus Kra tar studenten i vår på Franska skolan och pratar flytande franska.

10 September

"Ett mål om dagen", ett föredrag av Raoul Hasselgren om tolv intressanta domstolsmål.

- ❑ Macchiarinis operationer med syntetiska luftstrupar
- ❑ Swedbanks VD Birgit Bonnesens Swedbankmål m.fl.

Ekonomisk kompetens saknas vid domslut

Domstolarna har fel sammansättning vad gäller mål om ekonomisk brottslighet. De saknar ekonomisk kompetens och därför tenderar ekonomiska brottslingar att frias hellre än fällas. Raoul Hasselgren, en av klubbens hedersledamöter, har gjort denna slutsats efter att ha gått igenom ett flertal domar.

Raoul Hasselgren har alltid varit intresserad av juridik och har till och med ett betyg i handelsrätt vid Lunds universitet. Han har även under 15 år varit edsvuren domare och ekonomisk expert i konkurrensrätt i Stockholms tingsrätt. Nu när han lämnat uppdraget att utbilda styrelsemedlemmar ägnar han sig åt att följa intressanta mål. Några av de mest bekanta målen berättade han mycket medryckande om vid ett tisdagsmöte. Föredraget var både spännande och lockade till skratt.

Vi fick följa turerna runt ICA-målet kryddat med grovt insiderbrott och Macchiarinis operationer med syntetiska luftstrupar, mål om utpressning, bombning och spioneri.

Ett högaktuellt mål är Swedbanks före VD Birgitte Bonnesen, som anklagas för svindleri och manipulation av marknaden.

– Jag tror hon blir frikänd, sa Raoul Hasselgren, timmarna före det att domen skulle komma.

Men han hade för ovanlighetens skull fel: Birgitte Bonnesen dömdes till fängelse.

De domslut Raoul Hasselgren följt finns beskrivna i hans lilla läsvärda skrift "Ett mål om dagen".

”Kråkfotssekretess” är hans specialitet

Bengt Lindstrand drömde som barn om att bli hisskonduktör eller brandman. Men i stället utbildade han sig till läkare. Han är Stockholm Citys senaste medlem och har ett förflutet som Rotarian i Linköping innan han slutade i samband med pensionen.

– Rotary gör så många värdefulla insatser både nationellt och internationellt. Så efter att ha besökt Stockholm City några gånger och lyssnat på intressanta föredrag beslöt jag, att på Christian Juuls rekommendation, ansöka om medlemskap, berättar han.

Bengt kan beskrivas som social, pratglad och har nära till skratt. Han är född i Arboga 1943 där fadern var stads- och provinsialläkare. Yrket gick ”i arv” inom familjen. Bengts äldre bror blev ortoped, systemfarmaceut och Bengt själv började läsa medicin i Lund 1964 efter studenten på Lundsberg. Att det senare blev specialisering inom obstetrik och gynekologi var en ren tillfällighet. Den blivande klinikchefen för Skaraborgs nya storsjukhus i Skövde, ”Kärnsjukhuset”, övertalade Bengt att specialisera sig inom detta område. Efter några år i Skövde flyttade familjen, hustru och två barn, till Linköping där han först arbetade på universitetssjukhuset i åtta år och sedan öppnade egen praktik.

– Så här i efterhand är jag inte helt säker på att jag skulle blivit läkare. Jag tror jag skulle passat bättre som säljare av något slag. Jag gillar att träffa folk, prata och diskutera, och detta ligger ju helt utanför den roll man har som läkare, när man träffar patienter, säger han.

Patientjournalerna skrev han för hand med en handstil som var oläsbar för alla andra än ho-

nom själv, vilket, enligt honom, var en god garanti för patientsekretess.

– Jag kallar detta för kråkfotssekretess. Trots att Bengt uppnått pensionsåldern med råge är han ständigt aktiv. Före senaste Rotarymötet gick han en niohålsrunda på golfbanan och efter mötet tog han spårvagnen till Djurgården för att träffa en god vän.

– Jag vill att det hela tiden ska hända saker. Annars blir jag uttråkad. Föreläsningar måste vara engagerande, böcker läsvärda och filmer händelserika. Jag är ständigt nyfiken och pratar gärna med vem som helst.

När Bengts hustru sedan 53 år avled för några år sedan i Alzheimer flyttade han från Linköping till Ängbyplan i Bromma. Där bor han i en lägenhet nära dottern och barnbarn. De är sammansvetsade som familj och Bengt brukar äta söndagsmiddag med dem, där svärsonen är en duktig kock. Men livet på senare år har förändrats och idag är han särbo med en kvinna som bor i Linköping.

Han engagerar sig i samhället och tycker inte att politikerna sköter sig perfekt. Han spelar tennis, golf (20 hcp), bowling och han gillar att tävla men blir inte sur om han förlorar. Hans senaste stora intresse är att vara supporter till Bromma-pojkarna i fotboll och är ofta med och hejar fram laget på deras bortamatcher.

– Jag kommer kanske att engagera mig för BP:s damlag. Damlagen får inte alls den stöttning som herrlagen får. Bengt arbetar en del ideellt för tidningen Epoch Times och är medlem i Medborgerlig Samling (MED).

Från Alzheimer till prostatacancer

Det var en andäktig församling som lyssnade på affärsjournalisten Henrik Frenkel, 75 år, när han på ett klubbmöte pratade över ämnet "Från felaktig alzheimer till obotlig cancer". Det började med att han glömde portnyckeln i dörren, gick ifrån den påsatta kaffekokaren, minns inte att han satt på badvattnet och liknande. En minnesutredning visade att han hade en kognitiv svikt i hjärnan som kunde utvecklas till Alzheimer.

Detta var 2019 och en chock för Henrik Frenkel. Han bestämde sig för att opinionsbilda runt sjukdomen. Han fick alla media att ta upp ämnet och kunskapen om sjukdomen spreds. På egna poddar intervjuade han de bästa forskarna och läkarna om sjukdomen. Vid ett sådant tillfälle ifrågasatte en av läkarna om Henrik Frenkel verkligen hade Alzheimer.

Nya utredningar visade att det var inte Alzheimer, diagnosen var felaktig. Men sedan kom nästa smäll. Han hade fått spridd prostatacancer. Nu väntade strålning och bromsmediciner. Han startade nya poddar, denna gång med prostatacancer som ämne.

Det händer mycket inom forskningen av Alzheimer och prostatacancer som förlänger livet och överlevnadsmöjligheterna ökar radikalt.

– Livsstilen är viktig, sa Henrik Frenkel. Jag började träna tre gånger i veckan, slutade dricka alkohol, började äta nyttig mat och bestämde mig för att livet är underbart.

Varje år drabbas 25 000 svenskar av Alzheimer. Det är den mest spridda folksjukdomen och dödligheten är hundraprocentig.

Distriktsguvernören berömmar Stockholm City

Som distriktsguvernör under Rotary-året 2024-2025 besöker Mika Lindfors distriktets 59 klubbar. Stockholm City blev den 25te klubben i raden. Först träffade han och assisterande guvernör Marlene Jegeborn styrelsen och då fick klubben beröm för den välskrivna verksamhetsplanen, hemsidan och nyhetsbrevet.

Efter mötet med styrelsen berättade Mika Lindfors för klubbens medlemmar om sina planer och mål som distriktsguvernör. Alla klubbar har samma problem med allt färre medlemmar och svårt att rekrytera nya. Detta kommer Mika Lindfors att prioritera under guvernörsåret. Med stor entusiasm presenterade en rad idéer. Ett event med

föreläsningar, mingel och affärsnätverkande kommer att hållas den 6 november för nya medlemmar för att de ska känna sig välkomna i Rotary och en kurs ska hållas i konsten att agera på LinkedIn.

Distriktets mål är att starta minst fyra nya klubbar och få en nettoökning på 100 medlemmar under året. Det går att driva en Rotaryklubb utan projekt, men inte att driva en klubb utan medlemmar. Mika Lindfors poängterade att det finns flera orsaker till att man går med i Rotary t ex vänskap, samhällsservice, internationellt arbete och professionella kontakter.

– Rotary rekryterar inte, Rotary attraherar, sa Mika Lindfors som slutkläm.

Optimism trots en osäker värld

Robert Bergqvist är optimistisk inför framtiden och tror på börsuppgång, prisuppgång på bostäder med cirka 3 procent och en positiv tillväxt under de närmaste åren. Men han lade in en brasklapp: vi måste ha hög beredskap för det oväntade eftersom vi har ett mycket allvarligt säkerhetspolitiskt läge.

Robert Bergqvist, som pratade vid ett tisdagsmöte om ekonomin, börsen och konjunkturen, är Senior Economist på SEB och var delaktig i beslutet att höja styrräntan till 500 proc en gång i världen. Han har även vunnit första pris i en latinamerikansk danstävling och vore han inte nationalekonom skulle konditor vara hans drömyrke.

Han ser inga direkta ”bubblor inför

2025. Men orosmoln finns som kriget i Ukraina, handelshinder, vad händer med den amerikanska dollarn, presidentvalet i USA och Peking som pressas och stressas. Globala värdekedjor, energi- och råvarupriser påverkar tillväxt och inflation. Därför behövs investeringar och satsningar på gröna och säkra ekonomier. Den digitala strukturen måste också byggas ut.

Det kommer att bli en dragkamp mellan två supertrender. Å ena sidan den geoekonomiska fragmenteringen som sänker tillväxten medan en utbyggnad av AI ökar tillväxten. Frågan om vilken kraft som är starkast lämnade Robert Bergqvist obesvarad. Robert Bergqvist tar efter dagens föredrag emot ett diplom av tf president Agneta Söderlund.

Polio spred skräck

I slutet av 1800-talet början av 1900-talet spred polio stor skräck. Det var en sällan skådad epidemi. Sjukdomen drabbade främst barn i åldrarna tre till fem år och därför kallades sjukdomen i folkmun för barnförlamning. Den sista epidemin var 1953, då 5 300 barn insjuknade.

Det berättade virologen och professorn vid Karolinska Institutet Erling Norrby, när han vid ett klubbmöte pratade om Polio – en utdragen utrottningsprocess. Längre trodde man att polio orsakades av bakterier. Men när forskarna upptäckte att det var ett virus skapades också möjligheten att på 1940-talet utveckla ett vaccin.

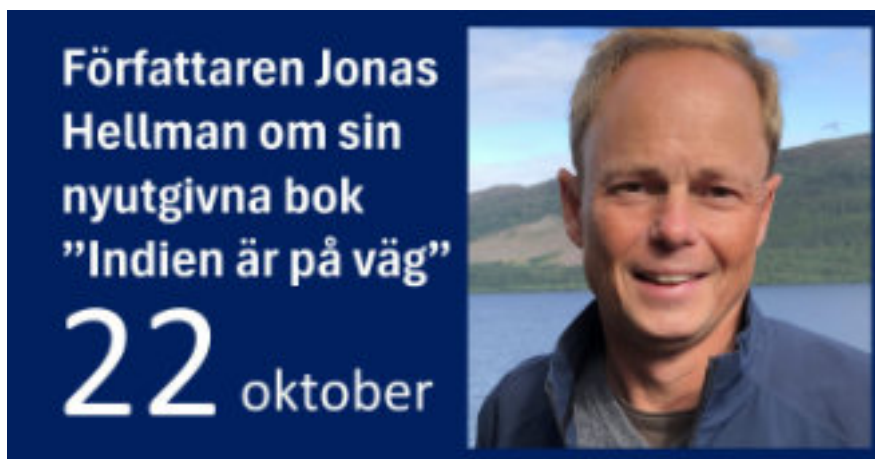
1948 utsågs Sven Gard till professor

med en enda uppgift: att utrota polio i Sverige. 1957 infördes allmän vaccination och den åtgärden gav omedelbart effekt. Rotary har gjort väldigt mycket för att utrota polio i världen, och gör det fortfarande med sitt program End polio now. Men det finns ännu fyra länder där ett 100-tal människor varje år drabbas av polio. Dessa länder är Pakistan, Afghanistan, Indien och Nigeria.

Situationen är under kontroll, men tyvärr sätter den politiska situationen krokben för att helt utrota polio. Krigets Gaza är ett exempel, där polio får fäste bl a på grund av trångboddhet, dålig hygien och brist på mat och vatten.

Styrelsen har beslutat att sponsra Elvira Batra för Georgia-stipendiet, vilket innebär ett års studier i USA i Georgia från och med hösten 2025. Inför beslutet intervjuade styrelsen Elvira och hon har även besökt Stockholm City, där hon fått träffa övriga klubbmedlemmar. Hon går på Victor Rydbergs Gymnasium, är elevkårens ordförande, har genomgått en ledarskapsutbildning via Svenska kyrkan.

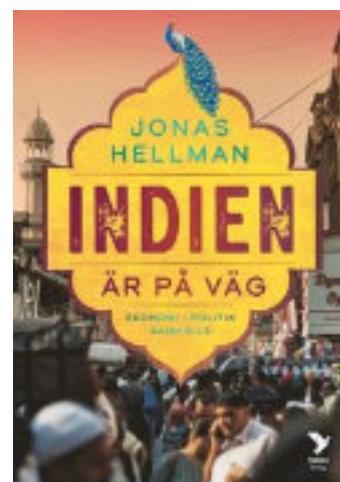

Indien har framtiden för sig

Indien är med sina 1,4 miljarder invånare världens femte största ekonomi och växer med 5-6 procent varje år. Det är det land vars ekonomi ökar mest bland G7-länderna. Befolkningen är ung, arbetsför, pratar engelska, har smartphones och kan hantera digital teknik. Tjänsteexporten är därför betydande medan jordbruket, infrastrukturen och elförsörjningen inte hänger med. Men landet gör nu satsningar på dessa områden och Indien är på väg att bli en supermakt.

Det var ett intressant föredrag journalisten Jonas Hellman höll om Indien

vid ett klubbmöte där han samtidigt presenterade sin bok *Indien är på väg: ekonomi, politik, samhälle*. Han bodde fyra år i Indien, där hustrun hade uppdraget att etablera ett generalkonsulat i Mumbai. Landet har 22 regioner med lika många språk, vilket leder till ett fragmentariskt landskap politiskt sett med ett 40-tal politiska partier. Efter självständigheten valde Indien en planekonomisk väg. Men ända fram till 1980-talet gick det inte så bra för landet och läget blev akut. Efter ett antal ekonomiska reformer har det vänt och kurvorna pekar uppåt.

Skolkrisen kräver tydlig skolplan och större föräldraansvar

Skoldebattören Inger Enkvist, professor emerita i spansk litteratur vid Lunds universitet, skriver regelbundet om skol- och utbildningsfrågor i bl.a SvD och har författat många böcker i ämnet. Hon pratade på ett klubbmöte mycket engagerat om kunskapskrisen i den svenska skolan under rubriken "Hur den svenska skolkrisen växte fram". Hon anser att hela skolväsendet nu är så dåligt att man måste börja om från 0.

Efter andra världskriget ville alla att utbildningen skulle förbättras. I Sverige valde man 1962 att införa enhetsskolan med gemensam utbildning för alla till och med nionde klass. Därmed försvann ett antal olika sätt att utbilda sig, exempelvis vid yrkesskolor.

Därefter följde den ena åtgärden efter den andra, som tillsammans lett till dagens situation. 1969 kom en ny läroplan för grundskolan, som i princip ledde till uppfattningen att det är lärarnas fel om eleven inte blir godkänd och att eleven inte har något ansvar.

1976 kom SIA (skolans inre arbete), som inriktade sig på svaga elevers behov av extra lärare. Eftersom behoven av stöd ökade och alla skulle gå i samma klass blev det problem. 1980 kom en ny läroplan – betygen blev endast kvar i avgångs klassen på högstadiet. Kraven sänktes framför allt för språk, medan matte och naturämnen klarade sig bättre.

1990 infördes en grundskolereform, som innebar att kommunerna fick ansvaret för skolan. Här borde man ha genomfört en rejäl reform i stället, säger Inger. Tre år senare infördes friskolesystemet – som har sina fel och brister.

Med lärarreformen 2000 sänktes kraven på lärarutbildningen, alltför många utbildas i för många ämnen – och många slutför inte sin examen.

Tidigare var Sverige främst i världen på läskunnighet; alla skulle lära sig läsa enligt 1672 års kyrkolag. Idag går cirka 20 procent ut årskurs 9 utan att kunna läsa och skriva – och kostar samhället 100 000 kronor per person och år.

Vad som nu krävs är att föräldrarnas tar större ansvar och att skolan får en tydlig läroplan byggd på kunskap och vetenskaplig forskning.

Inger Enkvist framhöll den nuvarande regeringens goda vilja, men sa att det tyvärr är det svagaste partiet som handhar skolfrågorna. Det behövs starka politiker för att genomföra den förändring som krävs. Positivt är ändå att allt fler inser att något måste göras i skolfrågan. Om pedagoger och politiker skulle kunna enas kan situationen vändas på sex år.

Agneta Söderlund

Den gröna industrin – ett nytt järnverk 80?

Northvolt verksamhet fungerar inte – Ledningen inkompetent

Magnus Henrekson, forskare och professor i nationalekonomi har gjort sig känd som en skarp kritiker av satsningarna på grönt stål i Sverige.

– Indiens och Kinas utsläpp av koldioxid är tillsammans 23 gånger större än Sveriges. Det spelar alltså egentligen ingen roll vad vi gör, sade han vid dagens lunchmöte.

Tanken bakom det jättelika Hybrit-projektet är att ersätta den kol som behövs vid framställningen av fossilfri järnsvamp med vätgas. Men att ta fram vätgas är mycket elkrävande och där har vi gjort oss sårbara genom satsning på vindkraft och stängning av kärnkraftverk. Stora avancerade stålverk i Europa har tidigare stoppat sina planer

på denna typ av tillverkning och nu har LKAB också till slut bestämt sig för att pausa sitt projekt.

När det gäller batteriföretaget Northvolt tyckte Magnus Henrekson tidigare att det inte var en lika ”farlig” satsning som Hybrit, eftersom det fanns starka ägare som VW med i bilden. Men verksamheten fungerar efter sju år fortfarande inte och bolaget lever på lånade pengar. Kina har 30 års försprång inom detta område – och har översvämmat marknaden med billiga batterier. Graden av inkompetens hos ledningen för detta projekt är grav, fastslog Magnus Henrekson.

Text Annika Halldin

Foto Agneta Söderlund

Rotarys grundare: Kamratskap viktig för Paul Harris

Kent Vesterberg, Stockholm Västra, berättade vid klubbmötet hur Rotary en gång började. Initiativtagare var advokaten Paul Harris, som just etablerat en juristfirma i Chicago. Han hade få vänner i den för honom främmande staden och kom på idén att bilda en kamratgrupp. Tillsammans med en kolhandlare, en gruvingenjör och en skraddare drogs riktlinjerna upp på restaurang Madam Galli i Chicago för den nya klubben, som döptes till Rotary. Detta var den 23 februari 1905. Den förste presidenten var Silvester Schiele.

Syftet med klubben var att främja god kamratskap och även få möjlighet att göra ömsesidiga affärer. Klubben skulle även göra gott för Chicago med samhällsinsatser. Klubben såg till att det byggdes en offentlig urinoar och att en präst, som precis blivit av med sin häst, fick en ny häst.

Enligt stadgarna var det 100-procentlig närvaroplikt och om någon uteblev, blev det böter på 50 cent. Medlemmarna, vars medlemskap gällde ett år i taget, skulle representera en yrkesgrupp. År 1909 hade klubben 15 medlemmar. Snabbt bildades nya klubbar. 1908 i San Francisco och Oakland och 1910 hade 16 klubbar antagit den första klubbens stadgar.

Paul Harris föddes 1868 i Racine i Wisconsin men växte upp hos sina farföräldrar i Wallingford. Han var duktig i skolan trots mycket skolk och bus för han tyckte att ha roligt var viktigare än skolan. Efter examen vid University of Vermont Princeton blev det hela fem sabbatsår med frukt-plockning, russinpackning, cowboy och två resor fram och tillbaka till England. Slutligen etablerade han sig i Chicago och öppnade en juristfirma.

Håkan Falck: "Jag är hemifrån"

När klubbens senast invalda medlem, Håkan Falck, får frågan var han kommer ifrån, säger han "hemifrån". Under hela hans uppväxttid flyttade familjen runt i Sverige på grund av faderns arbete inom näringslivet, så Håkan Falck kunde aldrig rota sig ordentligt på någon fast plats. Först ville han bli civilingenjör och gick därför maskintekniska gymnasiet. Men han sadlade om, blev civilekonom i Uppsala senare kompletterad med en masterutbildning under den tid han jobbade på Assi.

Håkan Falck har under hela sitt liv arbetet inom skogs- och pappersindustrin för Assi, sedermera Assi Domän, skogsbolaget NCB, en kort tid på Klippans pappersbruk för att till sist landa hos Holmen och deras försäljningskontor i Hamburg. Den mest spännande perioden i Håkan Falcks yrkeskarriär var när Assi Domän köpte ett skogsbolag i Ryssland och han skulle bygga upp ett för-säljnings-

kontor för Asien. Han blev mordhotad, hade livvakt dygnet runt och till sist blev svenskarna tvungna att lämna företaget.

Efter examen ville han jobba internationellt. Sökte, och fick, Svenska Exportrådets stipendium som innebar att han placerades i Stuttgart i två år på Handelssekreterarkontoret. Därefter blev det många placeringar i Tyskland för Assi och NCB bland annat i Düsseldorf och Hamburg.

Väl hemkommen till Sverige köpte Håkan Falck och hans fru Karin ett hus i Flen där de bodde i 12 år innan de flyttade till lägenhet i Bromma. För att skapa kontakter blev han medlem i Malmköpings RK, men när klubben lades ner gick han med i Katrineholms RK.

Historia, gärna ekonomisk historia från det att industrialismen började och framåt, är Håkan stora intresse, och han sitter gärna på Kungliga biblioteket och läser.

Par Bricole och Bellman i högsätet vid klubbmöte

Stockholm under 1700-talet var en svår tid med bränder, sjukdomar, fattigdom, hög barnadödlighet, bostadsbrist och dryckenskap. Det fanns ca 700 krogar och ett antal lönnkrogar på en befolkning på knappt 70 000 personer. Under denna tid föddes Carl Mikael Bellman (1740-1795). Han kom från en fin familj där farfar var professor i Uppsala, morfar kyrkoherde och hans far kanslist vid Kungliga kansliet.

Under några år bodde Bellman på Urvädersgränd 3, som idag ägs av ordens-sällskapet Par Bricole. Stockholm Citys klubbmästare, Mats Bergqvist, hade arrangerat en klubbafton i huset där kvällen kretsade kring huset, ordenssällskapet Par Bricole och Bellmans sånger. Vi fick ta den smala stentrappan upp till Bellmans två rum med hans dödsmask, säng och tidstypiska, sparsamma möblering, där han skrev många av sina epistlar. Vi fick sitta i den imponerande Riddarsalen med

ordensbrödernas sköldar på väggarna och vacker fondmålning från Gustav III:s Haga och Brunnsviken.

År 1779 grundades Par Bricole på initiativ av Bellman. Namnet Par Bricole betyder ”av en tillfällighet” eller ”av en slump”. På 1830-talet upptäckte en Bellman-forskare att Bellman bott i huset på Urvädersgränd och runt 100 år senare köpte ordenssällskapet det. Huset var väl bevarat och kunde återskapas, som det såg ut på Bellmans tid.

Vår ciceron under visningen var Lars Lundqvist som pratade livfullt om Bellman och huset medan Bengt Jonshult med sin gitarr sjöng och spelade Bellmansånger. Vi fick lära oss att födelsedagsmelodin ”Ja må han leva” har komponerats av Bellman, dock ej texten, och grundtemat till James Bonds-filmerna liksom Evert Taubes ”Vals på Mysingen” har sitt ursprung i Bellmans komponerande.

Årsmötet sa JA till programsamarbete med Västra och Vasaborgen

Det blev ett rungande JA till att testa roterande programverksamhet tillsammans med Rotaryklubbarna Västra och Vasaborgen. Omröstningen skedde i samband med ordinarie årsmöte. Förutom årsmötets sedvanliga punkter framlade styrelsen frågan om Stockholm City vill haka på ett gemensamt, rullande föredragsprogram. 13 medlemmar var närvarande, dessutom tre fullmakter som var för förslaget och en emot.

För Stockholm City innebär förändringen att vi ansvarar för programmet var tredje tisdag, Västra var tredje onsdag (ev torsdag) och var tredje torsdag svarar Vasaborgen för programmet. De två klubbarna kommer att inleda samarbetet redan i januari medan Stockholm City går med först i april. En orsak är att programkommittén (Annika Halldin, Anne-Marie Pålsson och Elsebeth Welander-Berggren) redan har bokat upp ett flertal intressanta föredragshållare.

För föredragshållarna blir det mycket positivt. I stället för att prata inför runt

15 personer kommer åhörarskaran att minst fördubblas. Därmed blir det lättare att locka föredragshållare.

Val av ny styrelse

Vid årsmötet valdes följande styrelse för verksamhetsåret 2025-2026.

- President: Staffan Elmgren
- Inkommande president: Disa Byman
- Past president: Staffan Elmgren
- Sekreterare: Margareta Redlund Laninge
- Skattmästare: Christian Juul
- Programansvarig: Vakant
- Klubbmästare: Mats Bergqvist
- Vice Sekreterare: Agneta Söderlund
- Till revisorer valdes Åke Jansson och Herman Essén
- Till valberedning valdes Staffan Elmgren, Disa Byman, Wilhelm Osterman och Agneta Söderlund

Att översätta är ett berikande yrke

Margareta Eklöf är översättare. Det är ett mycket viktigt yrke om än lite undanskymt. Det började med att hon fick uppdraget att översätta en bok på engelska till svenska om Kinas dynastier. Det ena gav det andra och snart hade Margareta Eklöf fullt upp med att översätta. Idag är hon 94 år och översätter fortfarande från engelska till svenska även om hon försöker trappa ner. Under sin yrkeskarriär har det blivit runt 500 böcker varav, enligt henne själv, bara ett 50-tal är av bestående värde.

En översättning kräver disciplin och att ha beting. Betinget är kanske att översätta 50 000 tecken på en dag. Som jämförelse består denna korta text av 2 453 tecken. En översättare måste behärska det främmande språket, ha ett bra ordförråd och kunna svensk grammatik.

– Jag skriver svenska som jag lärde mig i Växjö kommunala flickskola, med meningar som är uppbyggda av subjekt, predikat, verb, adverb och prepositioner. När texten är klar läser jag den tre gånger, berättade hon.

Margareta Eklöf är kritisk till dagens journalistik och ser ofta språkliga fel i reportage och översättningar. Hon är också kritisk till att förlagens lektörer inte

finns längre. De läste och gav råd. Var boken värd att ges ut eller inte. Numera samarbetar förlagen med agenter som kan lura på förlagen vilken litteratur som helst.

När hon översätter utgår hon från läsaren. Finns faktafel i originalet rättar hon, är något omöjligt att översätta på grund av tankevrpor eller dåligt språk kan hon stryka någon mening eller två.

– Det är ett berikande yrke. Jag har översatt allt från astrologi till östrogen. Men roligast är nog konstnärsbiografier, samhällshistoria och barnböcker, sa hon.

Vad tycker Margareta Eklöf om AI? Är det ett hot mot yrket? Nej, säger hon. AI är framtiden. Rätt program-merad med korrekt svenska så kan AI i framtiden rädda många dåligt skrivna reportage och böcker.

Med på klubbmötet var Edith Olofsson. Hon är 17 år och går i P A Fogelströms gymnasium med inriktning på juridik och ekonomi. Hon ska under några veckor nästa sommar delta i ett Rotarylager i något annat europeiskt land. Vilket land är ännu inte klart. Stockholm City kommer att vara sponsorklubb för henne och vid klubbmötet presenterade Edith Olofsson sig själv.

Julbuffé med lucia

Vår systerklubb Stockholm Västra RK bjuder varje år in till julbuffé med luciatåg. Så även i år. Ett 80-tal rotarianer från de klubbar som regelbundet möts i Odd Fellow-huset deltog och njöt av vacker luciasång framförd av 25 elever vid Kungsholmens Musik-

gymnasium. Tallrikarna fylldes med sillar, lax, korvar, skinka, Jansson, revbensspjäll och andra läckerheter. Som dessert fanns cheesecake och ris à la malta. Snapsvisorna var många och julstämningen på topp.

Stockholm City Rotaryklubb

Stiftad juni 2021

Adress

Odd Fellow-huset
Västra Trädgårdsgatan 11 A
111 53 Stockholm
Bankgiro 5051-8489
Swish 123 135 06 93

Hemsida: <https://stockholm-city.rotary2355.se/sv/>
e-post: stockholm-city@rotary.se

MÖTESDAGAR

Tisdagar kl 12.00.

På hemsidan finns alltid ett uppdaterat program med dag och ämne samt ett kort referat från föredragen.

Stockholm City bildades 2021 genom att klubbarna
Ladugårdslandet och Klara slogs samman.
Ladugårdslandet bildades 1964 och
Klara 1989.